

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 3 lutego 2016 r.

Adam Bodnar

XI.564.2.2016.AM

**Pan
Jan Szyszko
Minister Środowiska
ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa**

Jako Rzecznik Praw Obywatelskich, który zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. Nr 257, poz. 1700, z późn. zm.) wykonuje zadania dotyczące realizacji zasady równego traktowania, z niepokojem odnotowałem wypowiedź Pana Ministra na temat wniosków zamieszczonych w Bilansie otwarcia przeprowadzonym w Ministerstwie Środowiska. W Bilansie negatywnie oceniono „promowanie ideologii gender w materiałach edukacyjnych, poprzez udział zadeklarowanych aktywistów homoseksualnych w kampaniach społecznych finansowanych ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”. Jak wynika z doniesień prasowych, w ocenie Pana Ministra, w spotach dotyczących segregowania śmieci brały udział osoby, które wyraźnie promowały „ideologię gender”:

(<http://www.radiomaryja.pl/informacje/koalicja-po-psl-promowala-gender-za-pieniadze-resortu-srodowiska/>).

Wypowiedź Pana Ministra i Bilans otwarcia, jak wynika z jego treści, stanowi krytyczną ocenę występowania w kampaniach społecznych osób homoseksualnych i promowania „ideologii gender”, którą należy w mojej ocenie rozumieć jako zasadę równego traktowania kobiet i mężczyzn.

Ograniczanie obecności w mediach – czy szerzej, w życiu publicznym – osób nieheteroseksualnych wyłącznie z uwagi na orientację seksualną stanowi przejaw dyskryminacji. Przedstawiciele władzy publicznej mają tymczasem obowiązek powstrzymywania się od wypowiedzi, w szczególności skierowanych do mediów, które mogą w sposób usprawiedliwiony zostać odebrane jako legitymizujące nienawiść lub

dyskryminację przeciwko lesbijkom, gejom, osobom biseksualnym i transpłciowym (zalecenie CM/Rec(2010)5 Komitetu Ministrów dla Państw Członkowskich *w zakresie środków zwalczania dyskryminacji opartej na orientacji seksualnej lub tożsamości płciowej* przyjętym przez Komitet Ministrów Rady Europy dnia 31 marca 2010 r.). Należy ponadto przywiązywać szczególną wagę do wypowiedzi ministra, będącego przedstawicielem władzy publicznej. Europejski Trybunał Praw Człowieka w sprawie, w której wypowiedź prezydenta miasta mogła zostać odczytana jako wskazówka i zachęta do ograniczenia gwarantowanej art. 11 Konwencji wolności zgromadzeń przypomniał, że korzystanie z wolności słowa przez polityków pociąga za sobą szczególną odpowiedzialność – może bowiem w sposób nadmierny kolidować z wykonywaniem innych praw zagwarantowanych Konwencją. Politycy powinni zatem wykazywać się powściągliwością, zważywszy na to, że ich poglądy mogą być odbierane przez urzędników jako wskazówki dalszego działania (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 3 maja 2007 r. w sprawie Bączkowski i inni przeciwko Polsce, skarga nr 1543/06, § 98).

Rzecznik Praw Obywatelskich wielokrotnie podkreślał, że rolą przedstawicieli władzy publicznej jest nie tylko powstrzymanie się od wypowiedzi, które mogą legitymizować dyskryminację ze względu na orientację seksualną, ale wręcz publiczne wyrażanie sprzeciwu wobec tego rodzaju dyskryminacji – powinni oni swoimi wypowiedziami raczej zachęcać urzędników czy funkcjonariuszy publicznych do podejmowania wzmożonych wysiłków na rzecz zapewnienia przestrzegania zasady równego traktowania. Krytyczna wypowiedź odnosząca się do obecności osób homoseksualnych w kampaniach społecznych finansowanych ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej może zatem zostać odebrana jako wskazówka dla urzędników podejmujących decyzje o wydatkowaniu środków publicznych. Tymczasem przeciwdziałaniu dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu spowodowanemu orientacją seksualną służy przede wszystkim podejmowanie działań skierowanych do społeczeństwa w ogóle – wskazane jest zatem finansowanie ze środków publicznych inicjatyw uwzględniających różnorodność społeczną. Wreszcie kampanie społeczne promujące zasadę równego traktowania kobiet i mężczyzn uznać należy za sprzyjające zapewnieniu faktycznej równości bez względu na płeć.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. 2014 r. poz. 1648), zwracam się z uprzejmą prośbą o wyjaśnienie stanowiska w przedmiotowej sprawie.

Podpis na oryginale